

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt
förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i
grundskolan vid Lillhagsskolan i Gävle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både vad undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och hur undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om informationssökning och källkritik. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till digitala och andra källor men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena samhällskunskap och svenska i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Lillhagsskolan är en kommunal grundskola i Gävle kommun med elever i förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan har vid granskningstillfället ca 647 elever varav 115 går i årskurs 9. Skolan leds av två biträdande rektorer varav en är ansvarig för årskurs 7-9. Lillhagens rektorsområde, där Lillhagsskolan är en av flera skolor som ingår, leds av en rektor. Det finns tre lärare som undervisar i svenska och två lärare som undervisar i samhällskunskap i årskurs 9.

Skolinspektionen besökte Lillhagsskolan den 20 mars 2018. Besöket genomfördes av Charlotte Rudebeck och Roger Thuring. Intervjuer med elever, lärare i svenska, lärare i samhällskunskap och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Samhällskunskap

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap omfattar olika medier, deras uppbyggnad och de olika roller medier har i samhället. I undervisningen har eleverna exempelvis talat om hur det går till att skapa en tidning. Lärarna undervisar ofta om källkritik i samband med undervisningen om olika medier.

Vid undervisning om medier behandlas även några fenomen som specifikt rör digitala medier, exempelvis falska nyheter, integritetsrisker och möjligheten att enkelt själv skapa innehåll i sociala medier. Eleverna har även fått undervisning om hur en webbplats är uppbyggd.

Undervisningen omfattar nyhetsvärdering utifrån hur individer framställs i olika medier. Ett exempel är en lektion som handlade om hur en ung bloggare framställdes. I medier riktade till en äldre målgrupp framställdes bloggaren negativt och i medier avsedda för en yngre publik framställdes bloggaren mer positivt. Undervisningen omfattar även hur olika grupper, som kvinnor, män och olika nationaliteter, framställs i olika medier.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen i samhällskunskap omfattar risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. Utöver den planerade undervisningen omfattas även spontana frågeställningar som kommer från eleverna, exempelvis frågor om näthat. Undervisningen omfattar även, om än i mindre utsträckning, möjligheter förknippade med internet och elektroniska medier. Exempel på sådana möjligheter är internet som möjliggör och underlättar kommunikation och hur konsumenter på webben kan jämföra priser på ett enkelt sätt.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Detta innefattar bland annat tidningar, läroböcker, bilder, webbsidor, och autentiskt material som löpsedlar. Undervisningsmaterial om källkritiskt förhållningssätt från externa aktörer, som Medierådet, används också.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i sin undervisning om källkritiskt förhållningssätt varierar arbetsmetoder. Genom olika typer av uppgifter tränar eleverna på att utveckla sina kunskaper och förmågor. Ett exempel är att eleverna skriver in samma sökord i en sökmotor och sedan diskuterar och jämför eleverna vilka sökträffar de får för att därigenom se hur sökresultat påverkas av tidigare sökningar och annan personlig data.

Granskningen visar att eleverna har möjlighet att påverka undervisningens arbetssätt och examinationsformer, bland annat genom skriftliga utvärderingar. Lärarna tar även fasta på elevernas intressen och sådant som spontant tas upp av eleverna i undervisningssituationen. Därigenom har eleverna även möjlighet att påverka undervisningens innehåll.

Undervisningen om källkritiskt förhållningssätt är återkommande och erbjuder möjlighet till repetition och breddning. Eleverna utvecklar och fördjupar sina kunskaper och förmågor genom att samtala och reflektera.

Svenska

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar informationssökning i analoga källor, exempelvis får eleverna lära sig att söka information i böcker genom att använda innehållsförteckning och register. Undervisningen omfattar även informationssökning i digitala källor, exempelvis på internet. Några särskilda aspekter av digitala medier, som att en webbsidas innehåll kan förändras över tid, tas också upp i undervisningen. Att samla information genom att intervjua och att söka efter annan information än text, som exempelvis bilder, omfattas också av undervisningen.

Undervisningen i svenska omfattar vad källhänvisningar är och hur sådana skrivs. Som en förberedelse inför det nationella provet i svenska repeterade eleverna vad en källhänvisning är och hur man skriver olika sådana. Eleverna får även lära sig att skriva citat. Genom att ta upp att citat alltid ska vara helt ordagranna, inkluderat exempelvis stavfel, har citat problematiserats så att eleverna får möjlighet till en djupare förståelse.

Undervisningen i svenska omfattar att sovra i en stor informationsmängd. Exempelvis får eleverna träna på att sökläsa och översiktsläsa liksom att bearbeta texter genom att markera och stryka under viktiga ord och meningar. Eleverna får även träna på att själva skriva sammanfattningar.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska behandlar olika aspekter av källkritik med tyngdpunkt på källkritisk granskning av digitala källor. Undervisningen omfattar hur frågor kan ställas kring en källa för att avgöra dess relevans och trovärdighet. Exempel på sådana frågor är "Vem har skapat källan?" och "Varför har källan skapats?". Frågorna är utskrivna och uppsatta i klassrum så att eleverna har tillgång till dem när de arbetar med olika källor. Undervisningen omfattar för källkritik typiska begrepp som primär- och sekundärkälla samt att kritiskt granska skriftliga källor, reklambilder och manipulerade bilder.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Detta innefattar såväl analoga som digitala källor, bland annat faktaböcker, läroböcker, pedagogiska filmer, internet (inklusive webb-encyklopedier) och muntliga källor. Undervisningsmaterial om källkritiskt förhållningssätt från externa aktörer, som Skolverket, används också.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna varierar arbetsmetoder för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt. Eleverna skapar bland annat egna texter, som reportage och faktatexter, där informationssökning och källkritik är viktiga inslag. Det förekommer även lärarledd undervisning, som genomgångar, gemensamma övningar, diskussioner och gemensamma sammanfattningar på tavlan. Det finns tillfällen för eleverna att diskutera och reflektera kring det som tagits upp i undervisningen, exempelvis källkritik och informationssökning. Undervisningen innehåller uppgifter där eleverna skapar material avsett för publicering på internet, som exempelvis videobloggar.

Genom att lärarna frågar eleverna och ibland tar in skriftliga synpunkter har eleverna möjlighet att påverka undervisningens arbetssätt och innehåll samt examinationsformer. Lärarna tar reda på elevernas tidigare kunskaper genom exempelvis enkäter och i viss utsträckning utformas undervisningen efter elevernas förkunskaper.

För att låta både pojkar och flickor ha delaktighet och inflytande över undervisningen tar lärarna in skriftliga synpunkter från eleverna så att alla elever får möjlighet att göra sin röst hörd. En lärare berättar att eleverna ibland delas upp efter kön. Läraren menar att det beror på att eleverna blir starkare i den könsuppdelade gruppen och att pojkars respektive flickors röst då blir tydligare.

Undervisningen om källkritiskt förhållningssätt är återkommande och erbjuder möjlighet till fördjupning. Lärarna kräver ett mer medvetet användande av källor av elever som går i årskurs 9 än av elever i lägre årskurser. Elever i årskurs 9 ska exempelvis kunna motivera varför de väljer vissa informationskällor.

Förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte

Skolinspektionen bedömer att det föreligger förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte lärare emellan kring undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Varje vecka finns tid avsatt för ämnesarbete årskursvis. Det innebär att alla lärare som undervisar i ämnet svenska i årskurs 9 träffas en gång per vecka.

Vid några tillfällen varje termin finns tid för samverkan där alla lärare, oavsett årskurs, träffas. Vid dessa tillfällen finns förutsättningar för lärare att samverka även med annan personal på skolan vad gäller undervisning om källkritiskt förhållningssätt. Samverkan sker med kollegacoacher och med skolbibliotekarie. Kollegacoachernas uppdrag består i att hjälpa och inspirera övriga lärare att använda digitala verktyg i sin undervisning. Utöver detta finns ett digitalt system som gör det möjligt för lärare att dela material med varandra.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektor behöver följa upp att lärarna har den kompetens som krävs för en undervisning om källkritiskt förhållningssätt samt erbjuda relevant kompetensutveckling där det behövs.

Skolinspektionen bedömer att rektor i högre grad behöver skaffa sig en uppfattning om lärarna har den kompetens som krävs för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt samt erbjuda relevant kompetensutveckling där det behövs. Det för att kunna säkerställa att skolan erbjuder en undervisning om källkritiskt förhållningssätt som är uppdaterad och moderniserad utifrån en snabb teknikutveckling. Granskningen visar att rektor tar reda på lärarnas kompetens under enskilda samtal. En fördjupad kunskap om lärarnas kompetens, genom exempelvis lektionsobservationer, skulle kunna ge rektor en tydligare bild av lärarnas behov av kompetensutveckling.

Det framkommer av rektorsintervjun att ingen kompetensutvecklingsinsats genomförts vad gäller undervisning om källkritiskt förhållningssätt. En sådan kompetensutveckling efterfrågas dock av lärarna. Lärare i samhällskunskap säger exempelvis att det är svårt att

hålla sig uppdaterad om de källor som är aktuella i elevernas vardag och uttrycker också att de har behov av inspiration och idéer. Lärare i svenska uttrycker att de har ett behov av kompetensutveckling om källkritiskt förhållningssätt och säger att det är ett *stort och svårt arbete och vi får ingen hjälp*.

Det framkommer av elevintervjun att eleverna efterfrågar en mer fördjupad och planerad undervisning om källkritiskt förhållningssätt och att de tycker att lärarna borde ha bredare kunskaper innan de ska undervisa. Eleverna säger också att lärarna borde fokusera mer på *framåttänkande*.

På skolan finns en insikt om att samhällets digitalisering, med exempelvis stora informationsflöden, ställer nya krav på lärarnas kompetens. Rektor säger att det stora informationsflödet som kommer med internet är svårt att hantera för vuxna men kanske extra svårt för eleverna. Skolinspektionen bedömer att kompetensen som krävs av lärarna för att kunna genomföra en modern undervisning om källkritiskt förhållningssätt är central för att de på ett tillfredsställande sätt i sin undervisning ska kunna möta de utmaningar som följer av samhällets digitalisering.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 28 februari 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:7326) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

 Agneta Kenneberg

Beslutsfattare
Signerat av: Agneta Kenneberg

 Roger Thuring

Föredragande
Signerat av: Roger Thuring

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn-granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/>

Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

2 kap. 9 §

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

1.1.1 10 kap. 2 §

1.1.2 Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska

Syfte

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2017. (obligatorisk fr.o.m. läsår 2018/2019)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,

- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska

Syfte

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)

”(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper.” (s. 223)